

Nemški cesar na Dunaju.

Dunaj, 28. novembra. Cesar Viljem je bil danes z malim spremstvom za kratki čas na Dunaju, da se poslovi od mrliča, svojega zvestega prijatelja in zaveznika. Došel je ob 11. uri na severni kolodvor in je bil pričakan na kolodvoru od cesarja Karla, nemškega poslanika grofa Wedel in vsega osebja nemškega poslanstva na najpristranejši način. Pozdrav med cesarjema na kolodvoru je bil izredno priščen. Cesar je s cesarjem Karlom dalje časa živahno govoril. Po sprejemu sta se cesarja peljala v avtomobilu v dvor; prebivalstvo ju je pozdravljalo z velikim veseljem. Na dvoru obiskal je cesar Viljem cesarico Cito v njenih dvoranah in se je podal potem v spremstvu cesarja Karla v dvorno župno cerkev, kjer je cesar Viljem ob krsti Franca Jožefa molil ter tam krasni venec iz belih orhidej z belim trakom s črkami „W. V.“ položil. Ob 9. uri zapustil je cesar Viljem Dunaj, zopet spremljan od cesarja Karla do kolodvora, kjer sta se vladarja priščno poslovila.

Bolgarski kralj na Dunaju.

K.-B. Dunaj, 28. novembra. (P. K.) Bolgarski kralj biva s prestolonaslednikom in princem Cirilom na Dunaju, da se udeleži pogreba. Kralj se je podal takoj po svojem prihodu v Schönbrunn, kjer je ob krsti pokojnega cesarja dalje časa molil. Kralj je obiskal potem cesarsko dvojico. Venec bolgarskega kralja je iz rož, ki jih je sam kralj v dvornih vrtilih v Sofiji porezal, izbral je najredkejšo cvete. Trak venca nosi napis: „V zvestobi in hvaležnosti“.

Zadnja pot cesarja Franca Jožefa iz Schönbrunn na Dunaj.

Dunaj, 27. novembra. Danes ponoči se je pripeljalo truplo pokojnega cesarja Franca Jožefa iz Schönbrunn v dvorni grad na Dunaju. Zadnjikrat so pozdravljale ulice, po katerih je nekdaj vsak dan v lahmem diru vozila vsem Dunajčanom znana cesarska kočija, ljubljene vladarja, ki se je vračal v grad svojih dedov k večnemu počitku.

Noč je bila mirna in tiha. Dež, ki je ves dan škropil, je ponehal in ogromne množice so se zbirale, da pozdravijo pokojnega cesarja. Ulice, po katerih se je pomikal spreved, so bile odete v bogat žalni kinč, zlasti dolga Mariabilferica se je odela v žalno obleko. Z vsake hiše plapolajo ogromne črne zastave, okna in balkoni so okinčani s črnimi preprogami, mnogi portali imajo črne zavese, v izlozbah so izstavljene cesarjeve podobe, odane od zelenja in črno okrašene. Iz odprtih uličnih svetilk gorijo motni plameni. Zunanja vrata dvornega grada so zastirta z mogočno črno portijero, pred njimi so postavljeni visoki črni obeliski, iz katerih se dvigajo visoki plameni.

Že v prvih večernih urah je napravilo vojaštvo od Schönbrunn do dvornega grada

Slike iz življenja cesarja Franca Jožefa.

Kot cesar je bil nepozabljivi naš Franc Jožef nedosežen; pa tudi kot človek je združeval v svoji osebi vse one krasne lastnosti, ki jih tako redkokdaj v današnjih časih najdemo pri ljudeh tega ali onega stanu. Kdo bi vedel kaj slabega, kaj neprijetnega v človeški naturi tega vzornega moža, ki je nosil na svoji glavi eno najmogočnejših kron sveta? V sledečem hočemo podati nekaj zanimivih, resnih in šaljivih črtic iz cesarjevega življenja.

I. Življenske navade.

Redkokdaj je bilo eno življenje tako nošeno od zvestega izpolnjevanja dolžnosti in veselja do dela, kakor življenje cesarja Franca Jožefa. Do smrti je tako rekoč ostal ob pi-

špalir, za katerim se je zbirala nepregledna množica. Na tisoče ljudi je pohitelo zlasti pred schönbrunski grad, za katerega zidovjem so se člani cesarske hiše poslavljali od svojega ljubljene senjorja.

V lesku neštevilnih sveč in žarnic počiva cesarjevo truplo na mrtvaškem odru. Notranja krsta iz črnega baržuna, obrobjena z zlatimi bordurami, je položena v pompozno kovinsko rakev. Proti 10. uri se zberejo cesar in cesarica, člani cesarske hiše ter najvišji dvorni funkcionarji, ki bodo spremlili cesarja v dvorni grad, pred mrtvaškim odrom, dvorna duhovščina pa pristopi in blagoslovi mrliča.

Dvorni kanoniki in telesni slugi dvignejo krsto. Globoko ihtenje nazvočnih spremlja pokojnega cesarja, ko ga ponesejo ven iz sob, v katerih je preživel toliko desetletij v nemurnem delu za blagor svoje države, iz grada, ki mu je bil domovje v srečnih in žalostnih dneh.

Najprej duhovščina s križem, za njo telesni slugi s krsto, ki jo obdaje osem mladih plemičev s svetilkami, za krsto najvišji dvorjanik knez Montenuovo, oba generalna adjutanta: grof Paar in Baron Bolfras, krilni pobočniki in drugi funkcionarji iz cesarjeve družine.

Pred portalom čaka mrtvaški voz. Ravno bije ura na grajskem stolpiču deset, ista ura, katere glas je naznanjal pred dolgimi desetletji malemu fantku Francu Jožefu, da je treba opustiti igro v vrtu in se vrniti k učenju, ko zapuša spreved schönbrunski grad.

Na čelu jezdit dva dvorna hlevarja s svetilkami, njima sledi eskadron kavaljerije. Za vojaštvom vozi kočija z dvornimi slugi, nato dvorni komisar na črno odetem konju, zopet dva cesarska hlevarja s svetilkami, katerima sledijo 4 šesterovpredne dvorne žalne gala-kočije.

V prvi se vozijo krilni pobočniki, v drugi oba generalna adjutanta, v tretji oba najvišja cesarska komornika, v četrti najvišji dvorjanik knez Montenuovo. Tem kočijam sledi mrtvaški voz, pred katerim jezdit dva v črno odeta dvorjanika.

Mrtvaški voz je popolnoma zavrt v črno, ob straneh gorijo svetilke. Vanj je vpreženih osem velikih vrancev. Na desni strani voza koraka osem gardistov trabantske telesne straže, 8 gardnih jezdecev in 6 telesnih lakajev s svetilkami, na levi strani osem kr. ogrskih telesnih gardistov, 8 gardnih jezdecev in 6 lakajev s svetilkami. Za mrtvaškim vozom jezdi 6 arsiernih gardistov in 6 ogrskih telesnih gardistov na črnih konjih. V dveh kočijah sledijo truplu svojega cesarskega gospoda njegovi telesni slugi. Spreved zaključuje eskadron konjenice.

V globoki ginjenosti pozdravlja množica ljubljene cesarja na zadnji poti. Mračno odmeva v nočni tišini peket konjskih kopit... Čez Mariabilferico in Ring se pomika spreved.

Proti 11. uri zaropotajo odsekano in zamolklo vojaški bobni v cesarskem gradu in

salmi mizi in izpolnjeval vladarske svoje dolžnosti. V svojem življenju je bil izredno enostaven in natančen. Tako si je tudi utrdil svoje truplo in dosegel vkljub napadam vseh mogočih boleznih patrilhalično starost. Kolikokrat so se skrbni Dunajčani čudili, da se je cesar vkljub najhujšem mrazu v odprti kočiji od Schönbrunn v svojo dunajsko palačo vozil. Vprašali so večkrat, ali ni nikogar v najbližji cesarjevi okolici, ki bi vladarja svaril pred tako neprevidezjo; do 70. leta njegove starosti bi se tudi nikdo ne upal tega storiti; kajti cesar je bil izredno utrjen. Šele v zadnjih petih letih je postal cesar previdnejši, to pa zlasti na prošnjo svojih zdravnikov. Krasni dokaz svoje utrjenosti je podal cesar na svojem potovanju v Bosno l. 1910. Velike težave tega potovanja pri njemu niso pustile skoraj nobenega sledu. Še po svojem prvem obisku ranjencev v Augartenu dne 19. septembra 1914 šel je v mrzle deževju skozi

skozi velika zunanja vrata se približa mrtvaški voz takozvanemu veleposlaniškemu stopnišču. Najvišji dvorni funkcionarji, gardni kapitani, ogrski dvorni maršal, cesarski morniki in duhovščina pričakujejo tu svojega gospoda ter ga spremito v črno drapirano dvorno cerkev.

Nepopisno turobna milina „Misera“, ki so ga zapeli dvorni pevci, je spremlila mrliča v cerkev.

Tam so dvignili lakaji krsto na mrtvaški oder, duhovščina jo je še enkrat blagoslovila in spremstvo je zapustilo cerkev in grad. Proti pol 12. uri so se cerkvena vrata zapila v nočni tišini odmevajo koraki vojaških straž...

Tako je bil naš ljubljani Franc Jožef na Dunaju pokopan. Pogreb sam se je vršil v četrtek 30. junija; o njem bomo še v prihodnji številki poročali.

Cesar Karl I.

Po tako nepričakovani smrti ljubljene našega očeta in vladarja Franca Jožefa I. prevzel je dosedanja nadvojvoda Karl Franc Jožef avstro-ogrski prestol kot cesar Karl I. Mladi naš vladar je od vseh narodov te narhije z velikim navdušenjem pozdravljen in vse mu hoče s prav avstrijsko udanostjo dokazati, da ve ceniti veliko, težavno njegovo nalogo. Karl I. je prevzel dedščino starosti vseh vladarjev velikega pokojnika Franca Jožefa. Prevzel je to dedščino sredi v vojni, kakor jo svet doslej ni videl in ni razumel.

Kaiser Karl von Oesterreich.

In izvršil bode to dedščino z enerzijsko mladostjo, ki je postala v tej vojni jeklena in katere zmagovito navdušenje ne more ničesar za-

park in le nevoljno je dovolil, da so mu ogrožili plašč. Bil je mož-vojak!

II. En dan iz cesarjevega življenja.

Cesar je vstajal jako rano. Dan je pričel zanj že ob 4. uri zjutraj, pozimi pol ure, v zadnjih letih pa eno uro pozneje. Pol ure potem, ko je cesar vstal, vzel je prvi zajutrk, ki je obstal iz čaše kave in „kifelcev“; kar je pričela vojska, imel je namesto tega pečiva beli, za starega vladarja posebno pečeni kruh. Potem je bival cesar okoli ene ure dolgo ob pisalni mizi. Točno ob 1/7. uri zjutraj je nastopil svoj jutranji izprehod. Ob 1/8. uri bil je cesar zopet v svoji delavni sobi. Medtem je že prišla pošta, ki je cesar večinoma sam odprl in pričel delati. Ob 9. uri je vzel drugi zajutrk, ki je obstojal iz čaše juhe in nekaj mesa. Ako niso bile avdijence, ostal je cesar potem do kosila v svoji delavni sobi.

o vce, 414
Mi vsi, ki čutimo iz vsega srca s to vestno, nerazrušljivo in nepremagljivo Av-
glo, želimo Božji blagoslov novemu našemu
ladarju, ki ima tako težka in vendar tako
sna dela bodočnosti pred seboj. Bog ohrani
nega cesarja Karla I. Mi mu bomo do
nili pošteno avstrijsko zvestobo in bode-
s svojim srcem, pa tudi s svojo krvjo
nili veličastni njegov prestol. Z isto lju-
mijo, kakor smo stali okoli pokojnega kro-
nega starčka, ki nas je moral zapustiti,
da bi videl tako vroče zaželenega miru,
isto ljubeznijo stali bomo vedno za svo-
nim novim cesarjem. Bog ohrani in obvari
zla I.!

* * *

Iz najvišje dvorne službe.

Cesar je imenoval kneza Montenuovo, najvišjega dvorjanika cesarja Franca Jožefa, svojega prvega najvišjega dvorjanika ter je s posebnim lastnoročnim pismom po-
šil v priznanje njegovih dosedanjih zaslug
ilijante k velikemu križu reda sv. Štefana;
dr drugega najvišjega dvorjanika je imenoval
sar bivšega zunanjega ministra grofa Berch-
olda, za najvišjega komornika grofa Br-
ezie-Lanckoronskega, za najvišje-
dnovega maršala grofa Zichyja, za
najvišjega konjarja kneza Palfyja ab Er-
d, za ogrskega dvornega maršala grofa Thun-
lohensteina in za najvišjega ceremo-
njarja grofa Choloniewskega-Miszko.
Dunajski listi poročajo, da je cesar po-
šil v službi dosedanjega ravnatelja kabinet-
pisarne barona Schiessla. Cesar je na-
dalje potrdil v dosedanjih službah tudi oba
generalna pobočnika pokojnega vladarja, grofa
aara in barona Bolfras, imenoval pa
a, kakor se zatrjuje, dosedanjega predstojnika
nje komore princa Zdenka Lobkovića
a tretjega generalnega pobočnika.

Visoka vojaška odlikovanja.

K.-B. Dunaj, 27. novembra. Iz vojnega
ročevalnega stana poročajo: Armadni
hovni poveljnik feldmaršal nadvojvoda
Friedrich je izdal to-le vrhovno armadno
povelje:

Vojaki!

Njegovo c. in. kr. apostolsko Veličanstvo mi
e podelil velik križ reda Marije Terezije ter
imenoval mojega preizkušenega sodelavca
generalobersta barona Conrada za feldmaršala.

Ta izraz najvišje milosti velja Vam vsem,
rdja Vaši junaški vztrajnosti, Vašim hrabrim
rtvam v težkem boju za moč in obstoj naše
brage domovine, je najvišje priznanje dose-
anjih sijajnih činov armade in brodogva.
kazimo se vredne najvišjega zaupanja,
vtrajajmo in storimo svojo dolžnost tako
lgo, da bo izvojevan zmagoviti mir. Bog
e bil z nami, ostal bo z nami!

Feldmaršal nadvojvoda
Friedrich

K.-B. Dunaj, 27. novembra. Cesar Karl

Ischlu je bilo kosilo po navadi na verandi
kupno z družino; udeležile so se namreč ko-
sila cesarjeve hčerke princesinja Gisela in
nadvojvodinja Valerija, nadvojvodinja Ella
in ostali člani cesarske družine, službeni ofi-
cirji in dame. Pozimi je bilo kosilo šele ob
6. uri popoldne. Pri kosilu je jedel cesar štiri
lo pet jedi z dobrim tekom. Prav rad je pil
nekaj bavarskega piva ali čašo bordó-vina.
Po kosilu je cesar zopet delal. Predno je šel
spat, jedel je cesar še kos kruha z mesom
in kislo mleko.

III. Najljubša jed cesarja. — Ce-
sar kot kadilec.

Najraje je jedel cesar dunajske močnate
jedi, karote, ostrige in kavijar ter "Frank-
furter"-klobasice, po katere je v neko staro
dunajsko gostilno pošiljal. Paradižnikov ni
maral. Prav rad je cesar kadil. Ljubljeno
"viržinko" je moral sicer že pred leti opu-

je poslal nadvojvodi Evgenu sledeče lastno-
ročno pismo:

Ljubi gospod stričnik navojvoda Evgen!

V najpopolnejšem hvaležnem priznanju
Vaših kot voditelj armadne fronte pred so-
vražnikom Mi izkazanih odličnih služb, Vas
ljubega imenujem za feldmaršala.

Dunaj, 13. novembra 1916.

Karl.

Umrlega cesarja generalna adjutanta
generalna polkovnika grof Paar in baron
Bolfras sta dobila vojaški zaslužni križec
I. razreda z vojno dekoracijo; vojni minister
generalni polkovnik baron Krobotin je dobil
veliki križec reda sv. Štefana; domobranska
ministra generalna polkovnika baron Georgi
in baron Hazai sta dobila znak posebnega
cesarjevega pohvalnega priznanja. Veliki ad-
miral Anton Haus je dobil veliki križec Leo-
poldovega reda z vojno dekoracijo.

Tschirschky †.

V zadnji številki že smo poročali, da je
na Dunaju umrl nagle smrti velezaslužni
nemški poslanik Heinrich von Tschirschky
und Bögendorff. Pokojnemu državniku je v
veliki meri zahvaliti prijateljsko razmerje med
našo monarhijo in Nemčijo, katero je ravno
v tej grozoviti vojni rodilo tako lepe uspehe.

Heinrich von Tschirschky und Bögendorff

Tschirschky bil je rojen leta 1855. Leta 1883
je kot aspirant stopil v diplomatsko službo.
Od leta 1884 je deloval kot ataše v Konstan-
tinoplu in Atenah. Pozneje je postal legacij-
ski tajnik v Teheranu in še v jeseni istega
leta poslaniški tajnik na Dunaju. Leta 1900
je bil imenovan za cesarskega poslanika v
Luxemburgu, leta 1906 pa za državnega taj-
nika v zunanji službi. Konečno postal je nem-
ški cesarski poslanik na Dunaju, kjer ga je
sedaj smrt iztrgala njegovemu plodonosnemu
delu. Spomin na tega vrlega, poštenega, zve-
stega nemškega državnika ostane nevenljiv.

Svetovna vojska.

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 24. novembra. Uradno se
danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvoj-
vode Jožefa. Vzhodno od Orsove bil je

stiti. Ali po drugem zajutrkju je kadil vedno
še rad eno lahko havana-cigaro, po kosilu pa
eno ali dve močnejši cigari.

IV. Cesar kot stari oče.

Kadar je cesar svoje delo izvršil, se je
zabaval na lovu ali pa pri svojih vnukih.
Znano je, s kako ljubeznijo so bili otroci nad-
vojvodinje Valerije svojemu cesarskemu sta-
remu očetu vdani. Prišli so v Schönbrunn
mnogokrat v njegovo delavno sobo, ko je še
delal. Cesar je dal otrokom potem papir in
svinčnike, da so se sami zabavali, dokler ni
bil s svojim delom gotov. Otročki so se vsedli
na tepih in so pisarili ter slikali, da bi sta-
rega očeta ne motili. Kadar je imel cesar
časa, se je z deco zabaval in smejal, pustil
se je z njo tudi fotografirati. Ena teh foto-
grafij je svetovno znana. Posebno veselje je
imel cesar, kadar je božični večer in krogu
svoje družine preživel.

sovražnik vržen. Tudi Turn-Severin je
v naših rokah. Preko Craiove prodirajoče
čete so dosegle reko Alt. V pokrajini Rimnik-
Valcea se nasprotnik še vedno ljuto upira.
— Fronta princa Leopolda. Naš letalni
lajtnant Popelak bil je pri nekem poizve-
dovalnem poletu severno od Brody od treh
ruskih bojnih letalcev napaden. Pogнал jih je
v beg in jih prisilil, da so se morali za njih
črtami dol spustiti.

Italijansko bojišče. Po izbolj-
šanju skrajno neugodnega vremena zadnjega
tedna se je artiljerijski boj v večih oddelkih,
zlasti na kraški visoki planoti zopet pričel,
brez da bi se doslej do večje ljutosti razvil.

Južno-vzhodno bojišče. V oko-
lišču c. in k. čet nespremenjeno.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Orsova in Turn-Severin zavzeta.

Nemško uradno poročilo od
petka.

K.-B. Berlin, 24. novembra. (W.-B.) Iz
velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada preston-
lonaslednika Rupprechta. Severno od reke
Ancre je zapričel popoldne močni ogenj, ki
je segal tudi na južni breg. Več napadov
Angležev ni nikjer naših postojank doseglo:
večinoma so se z izgubami že v našem za-
tvornem ognju razbili.

Vzhodno bojišče. Na zapadni
strani Rumunske je odpor zlomljen. **Zavzeli
smo Orsovo in Turn-Severin.**

Balkansko bojišče. Armada pl.
Mackensen. Na desnem krilu Dobrudša-
fronta bile so ruske sile s sunkom bolgarskih
čet iz prednjega ozemlja naših postojank
nazaj vrzene. Ob Donavi boji. — Make-
donska fronta. Med jezerom Prespa in
Cerno močni artiljerijski ogenj. Delni sunki
sovražnika severno-zapadno od Monastir-
ja in pri Makovi so se izjalovili.

Prvi generalkvartirmeister
Ludendorff.

Več rumunskih bataljonov odrezanih.

Avstrijsko uradno poročilo od
sobote.

K.-B. Dunaj, 25. novembra. Uradno se
danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvoj-
vode Jožefa. Severno-vzhodno od Turn-
Severina se **tam odrezani rumunski bata-
ljoni** še ljuto branijo. Na spodnjem Altu
dosegle so nemške čete vzhodno obrežje. Se-
verno od Rimnik-Valcea je napad na-
ših in nemških čet zopet napredoval. Vjeli
smo 3 oficirje in 800 mož. Neki sovražni na-
pad v pokrajini od Bekasa je ostal brez-
uspešen.

Italijansko bojišče. Neko močno
letalno brodogve metalo je na kolodvor in
sovražna taborišča od Primolana veliko
število bomb z dobrim učinkom. Vsa letala

V. Cesar prijatelj otrok.

Tudi druge, tuje otroke je cesar prav iz
srca ljubil. Nič ga ni bolj ganilo, kakor otroški
klici: „Der Kaiser kommt!“, ki so se začuli,
kadar ga je dunajska mladina v njegovi ko-
čiji na cesti opazila. Nikdar ni bil truden,
zahvaljevati se deci za njene pozdrave. V
pokrajini Redtenbacha, katero si je cesar en-
krat ogledal, padel je neki 4-letni deček v
globočino. Cesar je šel preko 5 metrov široko
skalo in prijel otroka, ki je visel na neki ko-
renini nad prepadom. Matič otroka, neka de-
lavčeva žena, je bila vesela, ko je čula, da
je sam cesar njenemu sinčku življenje rešil.

VI. Cesar lovec.

Največje veselje je imel pokojni cesar z
lovom. Bil je lovec v pravem zmislu besede,
ne pa mesar. Zato je streljal najraje jelena
ali pa divje koze. Oblečen je bil v zgornjo-
štajerski noši z „irhastimi“ hlačami in potla-

so se v kljub ljutem odpornemu ognju in težkem viharju nepoškodovana vrnila.

Južno-vzhodno bojišče. Nič novega.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.-B. Berlin, 25. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Nobeni posebni dogodki.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Južno-zapadno od Rige povišalo se je delemo artiljerijsko delovanje. — Fronta nadvojvode Jožefa. V gorovju Gyergyo se je neki sovražni napad ob Batei Neagri krvavo odbil. Južno predora pri Altu skozi transilvanske alpe odvezle so v kljub trdovratnemu odporu nemške in avstro-ogrske čete Rumunom več vasi. Vjeli smo pri temu zopet 3 oficirje in 800 mož. Odpor sovražnika ob spodnjem Altu bil je zlomljen. Prekoračili smo reko. Ob zapadni meji Rumunske od njih glavne armade odrezani rumunski bataljoni se branijo še ljuto v gozdnem gorovju severno-vzhodno od Turn-Severina.

Balkansko bojišče. Armada v Mackensen. V Dobrudži obojestranski artiljerijski ogenj. Po prekoračenju Donave od juga sem so se moči zvezanih osrednjih sil na rumunski zemlji utrdele. Pri Racovita so se zopet prebivalci boja zoper naše čete udeležili. — Makedonska fronta. Razven brezuspešnih sunkov Italijanov severno-zapadno od Monastirja, Srbov pa severno od Grunista ni ničesar poročati.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Proti Bukarešti.

Avstrijsko uradno poročilo od
nedelje.

K.-B. Dunaj, 26. novembra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Armada pl. Mackensen. Donavska armada je dosegla pokrajino pri Aleksandriji. Pri izvršitvi izmenjave brega, ki je bila vsled povodnji posebno težka, imela je c. in kr. donavska flotilja pod poveljstvom pomorskega linijskega kapitana Lucich in avstro-ogrski pijonirski oddelki generalmajorja Gangla odlični delež. Pri Umluctu severno od Sistove bil je od naših letalcev en sovražni „Farman“ sestreljen. — Fronta nadvojvode Jožefa. Nemška kavaljerija pod vodstvom generalajtnanta grofa Schmettowa vrgla je vzhodno spodnjega Alta eno sovražno kavaljerijsko divizijo nazaj. Zavzeli smo Rimnik, Volceo v spodnji dolini Alta; bolj vzhodno, kjer se sovražnik še ljuto brani, bližajo se naše čete Curtea des Argesu. En zopetni napad ruskih kompanij v pokrajini južno-zapadno od Bekasa ostal je zopet brezuspešen. — Fronta princa Leopolda. Ruski

čeni klobukom. In štajerski lovci ter kmetje so ga ljubili iz vsega srca. Tikali so se z njim in nikdar jim ni zameril kakšno priprosto kmetjsko besedo.

VII. Neverjetni kmet.

Cesar, saški kralj in princ Leopold bavarski so šli enkrat v najboljšem razpoloženju raz gorovja pri Mürtstegu na Zgornjem Štajerskem, kjer so imeli lepi lov, v dolino, da bi se potem v svoj lovski grad peljali. Vsled neke pomote pa njih vozovi niso prišli. Visoki gospodje so čakali, ko pripelje neki kmetič svoj lojterski voz po gozdnem potu. Kratko odločen je cesar kmetiča vprašal, jeli se sme s svojimi gosti na lojterskem vozu peljati. Kmet gospode seveda ni poznal; položil je desko preko voza in jim dovolil, da se vsedejo. Tako so se veselo peljali. Kar nakrat pa se kmetič, ki je sedel spredaj, obrne in vpraša: „Kdo pa si ti?“ — „Jaz sem princ

oddelki, ki so šli pri Ocierki na zgornjem Styru naprej, bili so z našim ognjem prepodeni.

Italijansko bojišče. Na kraški visoki planoti je topovski boj mestoma nekaj živahnejši. V koroškem obmejnem gorovju obstreljevala je sovražna artiljerija posamezne vasi. Eno naših letalnih brodovij metalo je na barake in železniške naprave od Tolmezza bombe.

Južno-vzhodno bojišče. Nespremenjeno.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Združenje armad Falkenhayn in Mackensen.

Nemško uradno poročilo od
nedelje.

K.-B. Berlin, 26. novembra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Fronta prestolonaslednika Rupprechta. Pri megli in dežju nobeni večji boji. Patuljska podjetja so prinesla iz angleških jarkov 20 vjetih. Severno-vzhodno Beaumonta smo pripeljali iz sovražnih postojank 4 oficirje in 157 Angležev ter eno strojno puško. — Armada nemškega prestolonaslednika. V gozdu Apremont vzhodno od Saint Mihiela napadla je francoska infanterija po močni artiljerijski pripravi; bila je zavržena.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Blizu obrežja Vzhodnega morja, severno od Smorgona ter na fronti Serveča in Šcare se je sovražni artiljerijski ogenj povečal. Ruski oddelki, ki so šli naprej tesno ob morju v pokrajini Krašina in pri Ocierki, bili so prepodeni. — Fronta nadvojvode Jožefa. Zopet so napadle pri Baza-Neagri ruske kompanije brez vsacega uspeha naše postojanke. V dolini Alta smo zavzeli Rimnik-Balcea. Na visočinah od Curtea des Argese Rumun še trdovratno upira. V pokrajini vzhodno spodnjega Alta je nemška kavaljerija eno rumunsko kavaljerijsko divizijo vrgla in se nahaja v zmagovitem prodiranju. Od Alta proti vzhodu vodeče ceste so napolnjene od bežečih kolon vozov, ki kažejo svojo pot z gorečimi vasmii. Stopili smo v stiko z čez Donavo došlimi silami.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Eden z ognjem od morja podpirani sunek sovražnih strelcev na desnem krilu Dobrudša-armade se je izjalovil. Pod očmi generalfeldmaršala pl. Mackensen se je izvršila izmenjava bregov za nadaljne operacije v zapadni Rumuniji določene donavske armade po načrtu. Stojimo pred Aleksandrijo. Pri prekoračenju vsled vremena visoko narastle reke od bojnih čet delovali so na odlični način poleg naših hrabrih pijonirjev tudi deli cesarskega kora motornih čolnov c. in kr. donavske flotilje pod poveljstvom pomorskega linijskega kapitana Lucicha ter avstro-ogrski pijonirski oddelki generalmajorja Gangla. — Makedonska fronta. Nobeni posebni dogodki.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Leopold“, odgovoril je dotičnik s smehljajem. — „In ti?“ Mož je pokazal prav dvomljivo z bičem na družega gospoda. — „Jaz sem saški kralj“. — Kmet se je jezil, ker je mislil, da se gospodje iz njega norčujejo. Obrnil se je do tretjega in razburjeno vprašal: „No, kdo si pa potem ti?“ — „Jaz sem pa avstrijski cesar“. — Zdaj se je kmet obrnil, brez da bi kaj odgovoril. Potem pa je udaril po konjih in je z rdečim obrazom zavpil: „Veste kaj, vi tepci, jaz sem pa kitajski cesar!“ — Vladarji so se izborno zabavali nad kmetovo zmoto. Kmalu je pripeljal voz v Mürtsteg. Zdaj je postalo kmetu toplo, kajti kmalu je opazil, da so njegovi gostje res vladarji. Prišel se je oproščevati, ali cesar ga je s smehom prav lepo plačal.

VIII. Divji petelini.

Enkrat je šel cesar z večimi gosti na lov na divjega petelina. Lovci so bili malo

Veliki plen v borbi proti Rumunom.

Avstrijsko uradno poročilo od
ponedeljka.

K.-B. Dunaj, 27. novembra. Uradno se danes razglša:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. Pri Turn-Severinu premagani sovražnik je v južno-vzhodni smeri nazadovanju in se zasleduje od avstro-ogrskih ter nemških čet. Naš plen iz teh bojev znaša na vjetih 28 oficirjev, 1200 mož, 3 kanone, 27 polnih municijskih vozov in 800 naloženih vozov. Tudi v donavskih pristanih padel je bogati plen v naše roke. Vzhodno od spodnjega Alta je dosežen oddelek Vede severno in južno od Aleksandrije. Od zgoznom Altu bil je sovražnik za oddelek Topologu vržen; vzhodno od Tigvensa bila je sovražna postojanka predrti; pri temu je izgubil sovražnik na vjetih 10 oficirjev in 400 mož ter pet strojnih pušk. Neki ruski napad večih bataljonov v severno doline Negrisora proti našim četam ostal je brez uspeha. Sovražni poizvedovalni oddelki v pokrajini Ludove bili so zavrženi. — Fronta princa Leopolda. Položaj je nespremenjen.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nobeni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od ponedeljka.

K.-B. Berlin, 27. novembra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. V pokrajini Somme le neznatni oženj. Brez artiljerijske priprave poskusili so Francozi zvečer v južni del gozda Saint Pierre-Vaast vdreti. Ogenj strojnih pušk posadke jarkov in hitro zapričeti zatvorni oženj artiljerije prepodil jih je nazaj. — Armada nemškega prestolonaslednika. Vzhodno od St. Mihiela ponesrečil se je en francoski napad proti eni naših straž.

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. V Karpatih so bili ruski poizvedovalni oddelki v pokrajini Ludove, več bataljonov pa severno od doline Negrisora zavrženi. Na obeh straneh Alta od severa prodirajoče nemške in avstro-ogrske čete generalajtnanta Krafft v. Delmensingen vrgle so sovražnika za oddelek Topoluga. Vzhodno od Tigveni predle so nemške čete sovražne črte in vzele nasprotniku na vjetih 10 oficirjev, 400 mož, na plenu pa 7 strojnih pušk. Oddelki Vede je zgoraj in spodaj Aleksandrije dosežen in tudi to mesto je zavzeto. Od Turn-Severina sem potisnile so naše črte ostane rumunske skupine od Orsove proti južnemu vzhodu. Tam so založile sovražniku druge čete pot. Premagani sovražnik je pustil tukaj razven krvavih izgub 28 oficirjev, 1200 mož, 3 kanone, 27 polnih municijskih vozov in 800 naloženih vozov. Iz donavskih pri-

prerano vstali in so morali v gorovju čakati. Medtem sta prišla dva gozdna delavca po poti. Videla sta lovce, brez da bi jih v jutranjem mraku opazila, da je to cesar s svojim spremstvom. Eden delavcev je stopil k cesarju in vprašal: Lovec, ali imaš kaj ognja? Cesar je prižgal gobo in mu jo dal. Ko si je delavec pipo vžgal, je vprašal: „Ali greste na lov?“ — „Ja“. — „Na petelina, kaj-ne?“ — „Ja; zakaj pa vprašaš?“ — „No, zato vprašam, ker vam boče petelin kaj poživžgal, ako boste tako glasno klepetali“. Spremljevalec je sunil šaljivega delavca v stran in mu dejal, da je to cesar. Ali ta je vzel pipo iz ust in rekel: Brez zamere, gospod cesar, mislil sem dobro!, in šel je svojo pot naprej. Cesar pa se je prisrčno smejal.

IX. Cesar in vojak.

Leta 1885 vršil se je v Rokoši pri Budimpešti veliki lov na lisice, katerega se je

aniš smo se polastili doslej 6 parnikov in

Madji, večinoma polnih z vrednim blagom. Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. V Dobruški izjalovilo se je od ruske kavaljerije in infanterije izvrševanih napadov. En sunek bolgarskih bataljonov je sovražnik iz prednjega polja naših postojank vzhodno od Ercheseca. Donavska armada premaguje odpor Rumunov in odpira naprej — Makedonska fronta. Med jezerom Prespa in Černo ljuti artiljerijski boj. Močni napadi na višočine vzhodno od Parolovo so se razvili na nemnem izdržanju nemških lovskih bataljonov. Vzhodno od Vardarja obložili so Angleži nemške postojanke z močnim ognjem. En potem izvršeni sunek bil je zavržen. Ob strumi boji poizvedovalnih oddelkov.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Zmagovito prodiranje v Valahiji.

Avstrijsko uradno poročilo od
torka.

K.-B. Dunaj, 28. novembra. Uradno se
danes razglašča:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. Prekoračili smo reko Alt. V dolini Argesu je Curtea des Arges naša lasti. Ob siebenburski vzhodni fronti postavile so naše straže močne ruske poizvedovalne oddelke.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nespremenjeno.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od torka.

K.-B. Berlin, 28. novembra (W.-B.). Iz
velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Nobeni večji boji.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Južno-zapadno od Dünaburga drugače med morjem in Dnjestrom nobeni posebni dogodki. — Fronta nadvojvode Karla. Na siebenburski vzhodni fronti mešoma živahnejši ogenj. Ruski poizvedovalni oddelki zavrženi. Alt je prekoračen. Pričete nadaljne operacije z dobrimi bojnimi uspehi na nas. Curtea de Arges je v naši roki.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. V Dobruški neznatno bojno delovanje. Donavska armada je pridobila na zemlji. Včeraj smo zavzeli Giurgiu. — Makedonska fronta. Ljuti ogenj med jezerom Prespa in Černo ljuti je bil začetek močnih napadov, ki so jih peljali med Trono (severno-zapadno od Monastirja) in Matovo ter pri Grunistu Rusi, Italijani, Francozi in Srbi proti nemško bolgarskim črtam. Veliki skupni napad nasprotniških čet se je popolnoma izjalovil. Pod uničljivim učinkom našega artiljerijskega in infanterijskega ognja imel je sovražnik težke krvave izgube brez da bi dosegel le najmanjši uspeh.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Adi cesar udeležil. Ob koncu lova se je gospoda zopet pred Gödöl zbirala. Da bi pot skrajšal, jahal je cesar proti bližnjemu rojškemu skladišču. Ko je prišel do duri, skočil je na straži stoječi vojak z bajonetom proti njemu in je dejal: „Nazaj!“ „—“ Jaz bom skozi jezdit!“ rekel je cesar, ki je takoj vedel, da ga infanterist v svoji lovski obleki ne izpozna. „Tu notri ne sme noben civilist“, dejal je vojak. Cesar se je moral obrniti na mnogo daljši poti do svojega premosta jezdit. Drugi dan je naznanil oberst presenečenemu vojaku celo zadevo in mu dejal: Od danes naprej si korporal in ne bodeš več na straži stal. Da pa bodeš tudi, kakor je vsakega vojaka dolžnost, svojega cesarja odslej poznal, pošlje ti cesar svojo dobro zadeto sliko in sicer kar v desetih izdanih. S tem je izročil oberst vojaku deset zlatih tolarjev.

Pred bitko pri Bukarešti.

Avstrijsko uradno poročilo od
srede.

K.-B. Dunaj, 29. novembra. Uradno se
danes razglašča:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Jožefa. Armada generala v. Falkenhayna je v Valahiji v zmagovitem prodiranju. Močni ruski napadi v gozdnih Karpatih in ob siebenburski vzhodni fronti izjalovili so se ob trdni vztrajnosti avstro-ogrskih in nemških čet. Naše postojanke so obdržane; za posamezne kose jarkov se še borimo.

Italijansko in južno-vzhodno bojišče. Nobeni posebni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od srede.

K.-B. Berlin, 29. novembra. (W.-B.) Iz
velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Pri Givenchy izjalovil se je ponočni sunek neke angleške kompanije. V pokrajini Somme se je v večernih urah sovražni ogenj severno od Ancre in gozda St. Pierre-Vaast povečal.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Ničesar bistvenega. — Fronta nadvojvode Jožefa. V gozdih Karpatih in ob siebenburski vzhodni fronti peljal je Rus včeraj na mnogih točkah napade. Doživel je poraz; male krajevne uspehe dosegel je s krvavimi žrtvami. Armada v. Falkenhayna je na celi valaški fronti v zmagovitem prodiranju. Pred njo beži premagani sovražnik v neredu proti vzhodu.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensen. Gibanje donavske armade stoji v sporazumu z bolj severno nastopivšimi četami. V Dobruški le neznatno bojno delovanje. — Makedonska fronta. Po izjalovljenju razbremenilne ofenzive zveze od juga sem peljal je sovražnik včeraj le delne sunke severno-zapadno od Monastirja in pri Grunistu. Tudi tu ni mogel doseči nobenih uspehov.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Navod gospodinjam, kako naj shranjujejo krompir.

Ako hočeš obvarovati krompir v zimskem času pred gnitjem in pomoči, da se čim najmanj pokvari krompirja, ki je za te in splošnost važno dragoceno živilo, pametuj ta-le navodila:

1. Pomisli, da je gomolj živ rastlinski del, kojega življenjski proces se ne sme med zimo ustaviti, ampak

le zadržati. Shrani toraj krompir tako, da se ne ustavi popolnoma gomoljev življenjski proces, pa tudi preveč ne povspenjuje. Spravi krompir le za najhuje zimske mesece, nabavi si ga meseca oktobra ali novembra, ker so gomolji v tem času sveži, trdi in odporni.

2. Krompir naj ne zmrzne! Zmrzne pa pri 3 stopinjah pod ničlo po Celziju. Zabrani izcimljenje gomoljev. Izcimljenje povspenjuje z višjimi stopinjami toplote (nad 8°), zlasti proti pomladi. Ne puščaj krompirja gniti! Zlasti v letošnjem neugodnem letu prav rad gnije. Gnitje se pojavi, če imajo mala bitja, ki se drže zunaj krompirja, se nahajajo v njega znotranjstvi ali v šrambi za krompir ter povzročajo gnitje, ugodne življenjske pogoje, kakor mokrotno toploto in zaduhel zrak. V sled gnitja lahko zgubiš na teden 0.5—2.5 odstotkov vsega krompirja.

3. Šramba naj bo hladna klet, kjer pa krompir ne zmrzuje; toda preblizu pečij ne sme biti ta šramba. Klet naj bo suha in se mora dati lahko prezračevati. Zrak ne sme biti mrzel pod 4 Celzijeve stopinje in na noben način stopiti pod ledišče. Ko imamo krompir že shranjen v kleti, pa ne sme imeti njega toplota nad 8—9 Celzijevih stopinj toplote. Krompir trpi že pri 2—3 stopinjah čez ledišče, pri 1 stopinji mrzloti se lahko poškoduje, toda si lahko še opomore. Pri 2—3 stopinjah mrzloti pa postane neporaben. Po zimi je prostor lahko svetel toda neposredno ga naj ne obseja sonce. Ako krompir začne poginjati cime, se prostor naj zatemni.

4. Ako si imel v kleti že prej krompir in se morebiti nahajajo tamkaj kali bolezni, odstrani in pokončaj jih temeljito! Pred vsem zmeti dobro klet in poškopri tla in stene do 70 cm visoko z apnenim beležen. Zažgi v ponvi žvepla, zapri prostor in ga prezračij šele prihodnji dan. Ako uporabljaš večji prostor le za šrambo krompirja, pobeli ga iznova z apnenim beležen, kteremu si primešal galuna.

5. Predno krompir spraviš v klet, preberi ga dobro! Odstrani ves gnij, ranjen obtočen ali kako drugače bolan ali sumljiv krompir in vse druge tuje rastlinske dele. Ne očistiš pa tudi gomoljev na pretiran način s pranjem in brisanjem, ampak pusti na njih suho zemljo. Če je krompir gladek, se ga ne drži zemlja, potem njega posamezne plasti popraši s koksovim premogom (1½ kg na 100 kg krompirja) ali pepelom, da se sprejme obhajajoča mokrota. Ne odtrgaj cim, ker je to nenaravno; zmanjša se trpežnost in uporabnost krompirja.

6. Krompir spravi na suho podlago, ki sicer pušča skozi mokroto, toda je ne posesa; tako ne namoči izpuhtela mokrota spodnjih krompirjevih plastij, da bi začele gniti. Ne nasipaj toraj krompirja na slamo, stare vreče i. t. d., ampak na preklje, ki ne ležijo na zemlji, ali deske na plast koka, pepela ali debelega peska. V večjih kletih nabij na stene late, da lahko odhaja mokrota.

7. Odvišna voda gomoljev naj izpuhti; zato pa nasipaj krompirja le polagoma v klet plast za plastjo; ne nasipaj plast krompirja prej na drugo plast, dokler ni vsakokratna gornja plast suha. Ne nasipaj krompirja bolj visoko nego 80 cm, ker se sicer krompir segreje in se začne potiti ter se zlasti krompir s tankim olupom rani s pritiskom, na kar začne gniti. Ko vsipavaš v klet krompir, ne meči in ne butaj ga. Proti spomladi naj bo plast krompirja le še 50 cm visoka.

8. Prezračuj redno šrambo, ako je toplota zunanega zraka nižja nego v kleti, toda se ledišče še ni doseglo. Ako pa stoji toplomer že pod lediščem, zapri popolnoma klet; ravnotako zapri vse odprtine, če je zunaj bolj toplo kakor zrak v kleti.

9. Oglej in preberi tuintam krompir! Ako ga imaš več meterskih stotov, premeči ga čestokrat, zlasti proti spomladi. Rabi pri tem vile, kojih klini spredaj niso ostri, ampak imajo kroglice. Gomolje, kateri se ti zdijo gnili, odberi, porabi jih ali zavrži. Vpadla in modrovičasta mesta so prvi znaki bolezni. Ako se pokaže mnogo mokrote, razprostri krompir ob suhem dnevu,

Nemški cesar ob Sommi.

Največji in najkrajši boji na zapadu se vršijo ob reki Somme. Tukaj poskušajo združeni Angleži in Francozi z največjim napotrom in s porabo največjih sil ter brez ozira na ogromne svoje krvave žrtve je kleno nemško fronto predreti s tem splošno umikanje nemške armade povzročiti. Doslej se jim to seveda ni posrečilo; v kljub velikanskim svojim žrtvam dosegli so k večjemu to, da se je semintja kakšni nemški jarek izpraznil in zavzelo par metrov zadaj drugo pripravljeno postojanko. V ostalem pa je ostala nemška fronta neomahljiva ter nerazrušljiva. Nemški cesar, ki je od začetka vojne vedno v dotiki s hrabrimi svojimi armadami, je tudi junake ob Sommi opeto-

Der Kaiser an der Somme-Front.

vano obiskal. Naša slika predstavlja enega teh posetov. Nemški cesar stoji s svojim spremstvom, medtem ko defilirajo mimo njega boreče se čete.